

Алла ДИБА, науковий співробітник Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка,
України член Національної спілки письменників
(літературне об'єднання «Радосинь»)

Коли життя земне залишу
Та відійду у вічну тишу,
Я буду з вами розмовляти,
Як поетеса, жінка, мати.
Мій голос зможете почути,
А в ньому запах м'яти, рути,
Краплинки вічності й любові.
Я повернусь до вас у... Слові.

Читаючи ці рядки-одкровення у одній з книжок нашої посестри-письменниці, ніхто з нас навіть подумати не міг, що незабаром вони стануть її заповітом... 27 червня 2016 року в селі Велика Обухівка Миргородського району на Полтавщині трагічно загинула поетеса, голова творчої ради літоб'єднання "Радосинь" Національної Спілки письменників України, активний учасник і організатор багатьох творчих акцій НСПУ, наша щира подруга, дуже світла, приятна людина Лідія Новикова.

Може, не з цієї ми країни?
Бо гнемося легко, як гілки,
І упасти можемо на коліна,
І з душі не витягти голки.

Це строфа із одного з віршів Лідії Новикової, вміщеного в її поетичній збірці "Матіолова ніч", у якій, як зазначено в анотації до книги, поетеса зафіксує навіть ледь помітні, легкі порухи думки і світла, розмальовуючи поетичний світ живими, розмаїтими барвами слова.

У тому дивовижному поетичному саду Новикової і елегійні ліричні замальовки, щедро напоєні запахом меду й кориці, вина і сонця, вишневого квіту, бузку і жоржин, гіркуватим присмаком полину і солодко-ванільним смаком першого поцілунку, прохолодою білих хризантем, абрикосами і м'ятою, свіжою духмяною отавою, стиглим яблуком і дощем, ромашковим димом, калиною й акцією. Усім тим, що зветься дитинством, Вітчизною й любов'ю. Тут і нестримний зоряний екстаз кохання (вірші "Літній ранок", "Матіолова ніч засвітилась...", "Ніч дивилась у моє вікно..."). Тут біль і пам'ять:

Мати в торбу колоски ховає,

Прив'язану сльозою до спідниці...

(вірш "Тридцять третій").

Своїм дорогоцінним щастям пам'тати і любити Лідія Новикова щедро ділиться з читачем, розкрито стверджуючи, що "багато щастя не буває". Надзвичайно симпатичні й вірші Новикової для дітей "Трое сірих кошенят", "Качина родина", "Вітер чубатий", "Солодкі сни", "Скоромовка". Вже у першій поетичній збірці Новикової "Матіолова ніч" зароджуються її наступні книжки "На калиновім місточку" та "Краплі сонячного літа". Вірші Лідії Новикової для дітей не тільки пронизані безмежною добротою, що має бути першоосновою будь-якого справжнього твору, тим паче написаного для дитини, але й безперечно – ці речі професійні, напоєні живлющою любов'ю таланту письменниці:

Бігав дощик по садочку,

Прав калинову сорочку.
Щоб була вона чистенька,
Полоскав її гарненько,
А калинонька сміялась,
Дощу зовсім не боялась.

Як справжній митець, вона не боїться повторитись, бо “стара” тема обов’язково в новому творі заграє зовсім новими барвами. Отже, другий “Дощик” від Лідії Новикової:

Їде дощик на хмаринці,
У садок везе гостинці,
Повні келихи водички
Для зеленої травички.
Для дубочків і калини,
Кленів, вишень і ліщини.
Лле із келиха краплинки,
Щоб помили квіти спинки.
Щоб були усі чистенькі
Й мали щічки рум’яненькі.

Керівник літературного об’єднання «Радосинь» Національної Спілки письменників України, знаний український письменник і вчений Дмитро Чередниченко щедро подарував “Матіоловій ночі” Лідії Новикової своє

власне художнє оформлення, а юна радосинька-художниця Василина Мельник намалювала книги Новикової для дітей.

Особисто для мене сьогодні надзвичайно важливо в поезії те, що я не тільки можу наодинці із собою читати ці поетичні рядки, але й поділитися цими таємничими скриньками зі своїми онуками. А книги Лідії Новикової саме такі. І то вже, як кажуть авіатори, вищий пілотаж!

Коли, де і як вибруньковувалося перше поетичне слово Лідії Новикової? А ті перші кроки в літературі письменниця робила ще в юні літа в літстудії "Любисток" у рідному Миргороді, що на Полтавщині. Через багато років по тому якось прочитала у "Літературній Україні" про літоб'єднання "Радосинь". І прийшла на одне із засідань. Вона ще нічого не знала тоді про своїх майбутніх друзів, про те, що керуватиме тут літературною радою і стане членом НСПУ.

Як на мій погляд, письменниця Лідія Новикова ніколи не мала особливих амбіцій щодо вступу до Національної спілки письменників, ніколи не поспішала вона і з підготовкою своїх книжок, не напрошувалася на якісь особливі "замовні" рецензії, постійно наголошуючи: "Є набагато більш гідні від мене". Вірші потихеньку (чи відчайдушним шквалом) народжувалися десь у глибинах її серця, іноді зринали у поодиноких публікаціях. А вона жила тими емоціями, і вже цим була щаслива.

Багато років поетеса відвідувала творчі сходини нашого літоб'єднання. Надійна товаришка, завжди готова прийти на допомогу. Жодна спільна мистецька акція, якийсь черговий радосинський творчий проект ніколи не чужі їй. Ми, друзі, давно пропонували цій талановитій людині свої рекомендації, а вона сором'язливо ухилялася від такої почесної можливості або й просто відмовчувалася. І продовжувала поринати у солодку нірвану своєї духмяної матіолової ночі, зустрічати журавлями вишиті світанки на власнім чарівнім калиновім місточку.

Цнотлива лірика Лідії Новикової своїм оголеним почуттям ще і ще раз підкреслює те, що класична манера українського віршотворення далеко не вичерпала себе. Благодатний ґрунт поетичної душі Новикової, народжуючи нові й нові поетичні паростки, знову й знову підтверджує те, що це не поверхова, а прониклива, пронизлива, глибинна і суцвя поезія:

Ніч зі смаком карамелі,
Сонних протягів потік,
І запечені морелі,
Із яких стікає сік.
Розкуйовджені покоси
Перев'язані дощем,
Де співають тишу роси,
Не забуті болі ще.
Пам'ять вітер переносить
Через марево чекань
І долити нею просить
Келих здійснених бажань.
Ніч зі смаком карамелі
Розтає, мов перший сніг.
На застеленій постелі
Пелюстками спогад ліг.

Цей віртуозно виписаний вірш, як і наступний, перший рядок якого – «Потойбіч тебе» – дав назву ще одній поетичній збірці Новикової (редактор – Дмитро Чередниченко, художник – Валентина Ткаченко), радують непідробним ліричним чуттям поета.

Новикова невпинно й багатолико малює нам портрет коханням впоєної жінки, як у віршах «Бути морською хвилею...», «Марія», «Вона явилася з вогню травневих квітів...», диптих «Сливовий вечір», «Залиш мені відбиток ночі...», «Грозами збовтаний вечір», «У вашу осінь я зайшла...», «Оце запрошення на каву», де начебто й ні слова про любов, а тільки повинь розбризканих рим:

Відчиню браму

змурованих веж совісті,

загляну в їх глибочінь

і вкину на дно

зернятку любові...

Може, проросте.

Поетеса так поспішає – жити, кохати, творити, надіятися на щастя:

До тебе одна зупинка,

а я їду, здається, вічність.

Ця молода і вродлива жінка журавкою випорхує з вікна своєї квартири на київській Троєщині в прорізані крильми небеса:

Я не знаю, де мене чекають,
Тільки не зустрітися боюсь.

Я теж боюсь, Лідіє, що могла б не зустрітися з Тобою, з Твоїми
книгами, з Твоюю непогамованою відповідальністю й невтомною,
діяльною любов'ю:

Бути морською хвилею,
Бігти і не розбитись.
Літньою бути зливою,
Плакати молитись.
Небо закрити руками,
Коли виповзають громи.
Вміти чекати роками
І квітнути серед зими.
Та бути в полоні щастя,
Життя дарувати нове.
Бачити, може й не часто,
Як мрія до тебе пливе.
Квітом вишневого саду
Впасти комусь на долоні,
Випити вірність і зраду

Тут, на кохання пероні.

Все, що не можна, – забути, Горіти на мокрому тлі: Це все означає
бути Просто
жінкою на землі.

Стаття